

Στο Μοτέλ – Δοχεία Ζωής

Νίκος Καζέρος, αρχιτέκτων

Τον περασμένο Αύγουστο, πραγματοποιήθηκε στην Αρχαία Ολυμπία η ομαδική έκθεση έργων «Στο Μοτέλ, Δοχεία Ζωής»¹ (18-25/8/2007). Η έκθεση εγκαινιάστηκε στο Μοτέλ «Ξενία-2» που σχεδιάστηκε από τον αρχιτέκτονα Άρη Κωνσταντινίδη² το 1966. Λόγω όμως των καταστροφικών πυρκαγιών που έκαψαν ολοσχερώς τον περιβάλλοντα χώρο του κτηρίου και προκάλεσαν ζημιές στις νότιες και δυτικές όψεις του, η έκθεση διακόπηκε απότομα.

Ωστόσο, ας δούμε τους λόγους για τους οποίους οργανώθηκε το εκθεσιακό αυτό γεγονός στο εγκαταλειμμένο μοτέλ.³ Οι εικαστικοί και επιμελητές της έκθεσης Αποστολοπούλου Παναγιώτα και Αποστολίδης Αλέξανδρος στο εισαγωγικό κείμενο του καταλόγου αναφέρουν σχετικά: «Ίκνος μιας άλλης εποχής, αυτής της δεκαετίας του '60, το ΜΟΤΕΛ-ΞΕΝΙΟΣ ΖΕΥΣ στην Αρχαία Ολυμπία, προσεγγίστηκε από 27 δημιουργούς⁴ που κλήθηκαν να εμπλακούν συναισθηματικά με τον χώρο και να λάβουν μέρος σε μια συνάντηση με θέμα την ανάμνηση, τη μταιώση, αλλά και τη νοσταλγία για μια περίοδο που αγκάλιασε τον χώρο με συγκροτημένη άποψη».

Το κτήριο «Ξενία-2» βρίσκεται στη βόρεια είσοδο της Αρχαίας Ολυμπίας, πλάι στον κεντρικό δρόμο. Όταν λειτουργούσε από τα μέσα της δεκαετίας του '60 έως και στις αρχές του '90, αποτελούσε σημείο αναφοράς για την άφιξη,

την είσοδο στην πόλη. Ως μοτέλ, ανταποκρινόταν στα νέα δεδομένα της αναψυχής και του ταξιδιού, της ταχείας εποχούμενης μετακίνησης. Η λιτή και καθαρή αρχιτεκτονική μορφή του περιέκλειε χώρους προσωρινής διαμονής. Το ήρεμο φυσικό τοπίο που το περιτριγυρίζει ήταν αντικείμενο θέασης από τα δωμάτια⁵ του ενώ κοντά και στο εσωτερικό του συγκροτήματος αποκτούσε γεωμετρικές μορφοποιήσεις και κανονικότητες.

Το αίθριο, το σχεδιασμένο δηλαδή εσωτερικό τοπίο, δηλωνόταν με τους ανοιχτούς εξώστες-διάδρομους, την επιφάνεια του νερού που αντανακλά, τους μαύρους τοίχους που απορροφούν το βλέμμα, την οργανωμένη φύτευση, τα επιτοίχια φωτιστικά, τη διαφάνεια των υαλοστασίων της υποδοχής και του εστιατορίου, τις θαμπές λάμπες των πορτοκαλόχρωμων μετάλλων, τον φανερό μπετονένιο κορμό του κτίσματος.

Αλλά και η μετάβαση από το εσωτερικό του συγκροτήματος στην «άγρια φύση» γινόταν με μια απλή, αβίαστη μετατόπιση. Με το πέρασμα από την pilotis και το ελεύθερο ξάνοιγμα στο τοπίο. Ή ακόμα με την άνοδο στον εσωτερικό περιμετρικό διάδρομο του ορόφου, την είσοδο στα δωμάτια από τις πράσινες πόρτες, τη διέλευση ανάμεσα στα σχεδιασμένα έπιπλα των δωματίων, και τέλος τη στάση στους εξωτερικούς εξώστες για να δει και να αισθανθεί κανείς την πсуχία των μακρινών βουνών.

Θα λέγαμε ότι το συγκεκριμένο κτίσμα λειτουρ-

γούσε ως ένας ενδιάμεσος τόπος για να κατοικήσεις το συνολικό τοπίο της Ολυμπίας. Ότι είναι σχεδιασμένο για να εμπεριέχεται στη συγκεκριμένη φύση, να προσφέρει την παρατήρηση και την απόλαυση της, με άλλα λόγια να είναι ένας τόπος υπαίθριας⁶ διαμονής.

Σήμερα, ύστερα από 25 χρόνια εγκατάλειψης, ερήμωσης, λεπλασιών, απομένουν οι παραμορφωμένες τέσσερις ομοιότυπες πτέρυγες του μοτέλ με τα κλιμακοστάσια που τις συνδέουν, το μικρό κτίσμα του προσωπικού, μαζί με το νέο κτίσμα της πυροσβεστικής στη θέση εκεί που άλλοτε υπήρχε το υπόστεγο των αυτοκινήτων και ο χώρος στάθμευσης των ταξιδιωτικών λεωφορείων καθώς και τα σταθμευμένα πυροσβεστικά οχήματα στη βόρεια pilotis. Σε αυτό το τοπίο, η έκθεση ενεργοποίησε σχεδόν όλους τους ισόγειους χώρους του μοτέλ (υποδοχή, γραφεία, αίθουσα αναμονής, κουζίνα, wc, υπόστεγοι χώροι, αίθριο) και ορισμένα δωμάτια, για λόγους ασφαλείας, στην ανατολική και νότια πτέρυγα του ορόφου. Τα έργα που παρουσιάστηκαν ήταν εγκαταστάσεις (installations), βίντεο, γλυπτικές κατασκευές, φωτογραφίες, ζωγραφική.

Η επιδιωκόμενη «συνάντηση» και η «συναισθηματική εμπλοκή» τόσο των δημιουργών όσο και των επισκεπτών αντανακλούσαν την αγωνία δημιουργίας συνθηκών για συνεχή διαμονή στο κτίσμα. Έθεσαν ταυτόχρονα σημαντικά ζητήματα. Η γοητεία που ασκεί και η ελευθερία που παρέχει ένας τέτοιος ερειπωμένος χώρος, οι ενδείξεις ότι σε αυτόν συνέβαινε κάτι ιδιαίτερο θα συνεχίσουν να τον διακρίνουν; Πόσο θα παραμένει το μοτέλ σε αυτή τη μεταίχμιακή κατάσταση; Θα αρχίσει και πάλι να φιλοξενεί ή θα εγκαταλειφθεί, θα ολοκληρωθεί η αντικατάστασή του;

Σημειώσεις

1. Η έκθεση πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του Διεθνούς Φεστιβάλ Ολυμπίας.
2. Το Μοτέλ «Ξενία» είναι το τρίτο κατά σειρά έργο που μελετά και υλοποιεί ο αρχιτέκτων Άρης Κωνσταντινίδης στην Ηλεία. Έχουν προηγηθεί οι εργατικές πολυκατοικίες στον Πύργο (1955-1957) και το πρώτο Μοτέλ «Ξενία» στο νότιο άκρο της Αρχαίας Ολυμπίας (1963). Θα λέγαμε ότι ο άξονας Βορράς-Νότος της πόλης οριοθετείται από τα δύο «Ξενία». Στο Μοτέλ Ξενία-1 οι έως τώρα επεμβάσεις έχουν αλλοιώσει τον χαρακτήρα του κτηρίου.
3. Ξενοδοχεία εγκαταλειμμένα ή που βρίσκονται στο στάδιο του ανασχεδιασμού τους αποτελούν προσωρινούς τόπους εικαστικής δραστηριότητας. Ενδεικτικά αναφέρω το ερειπωμένο Ξενοδοχείο «Αμφιτρίτη» στα Λεγραινά Αττικής (Μαρία Κόννη, εικαστικός/5-11-2005) και το υπό ανακαίνιση Ξενοδοχείο «Mediterranean» στην οδό Βερανζέρου, Αθήνα (ομαδική έκθεση/ Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 2007).
4. Ακριβός Αργύριος, Αλέξανδρος Αποστολίδης, Παναγιώτα Αποστολοπούλου, Ανδριάντα Βερβέτη, Γεωργία Δεσύλλα, Ζήκος Λάζαρος, Όλγα Ζιρώ, Νίκος Καζέρος, Γεωργία Κοτρέτσος, Ναταλία Μελά, Εύα Μιχαλάκη, Αθανάσιος Μπερούτσος, Καμίλο Νόλας, Μαρία Νυμφιάδη, Λένια Οικονόμου, Ντόρα Οικονόμου, Πανουκλία Ελένη, Παπαδημητρίου Δημήτρης, Τάσος Παυλός, Ρόρρης, Σεφερλή-Βένη Έννη, Σιμάκη Σοφία, Παύλος Συμεών, Ναταλία Τσουκαλά, Αγγελική Χριστοδούλου.
5. Το δωμάτιο αντιμετωπιζόταν ως ένας ενδιάμεσος ημιυπαίθριος χώρος παραμονής ανάμεσα στον εσωτερικό ανοιχτό διάδρομο και τον εξώστη. Ανάμεσα στο εσωτερικό τοπίο και εξωτερικό ανοιχτό τοπίο.
6. Η φράση του Περικλή Γιαννόπουλου «ο βίος εν Ελλάδι είναι υπαίθριος» αποτέλεσε για τον Άρη Κωνσταντινίδη δημιουργικό οδηγό.

δίπλα πάνω: Εγκαίνια έκθεσης 18-08-2007
δίπλα κάτω αριστερά: Μιχαλάκη Εύα, «Existing space», video εγκατάσταση, 2007 (Χώρος: Bar)
δίπλα κάτω δεξιά: Αποστολοπούλου Παναγιώτα, εγκατάσταση, 2007-10-08 (Χώρος: Αίθουσα αναμονής)

πάνω: Μπερούτσος Θανάσης, «Χωρίς τίτλο», βίντεο, κατασκευή, 2007 (Χώρος: Κουζίνα)
κάτω αριστερά: Νυμφιάδη Μαρία, «Πορτοκαλί», εγκατάσταση, 2007 (Χώρος: Δωμάτιο στο Α' όροφο)
κάτω δεξιά: Πέτρου Λία, «60(λεπτες) Παιδικές Ιστορίες», ηχητική εγκατάσταση 2006 (Χώρος: Reception)

